

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:

Egész évre — — 240 L | Negyed évre — 60 L
Fél évre — — 120 „ | Egyes szám ára — 6 „
Nyilttér szavanként 6 L.

Alapította: ifj. Szántó Károly.

Felelős és főszerkesztő: Dr. BOCZ SOMA
Kiadóhivatal: „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.“

Megjelenik minden vasárnap.

Mindennemű pénzküldemények a „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.“ címére küldendők.
Hirdetések árszabály szerint. — Kéziratok nem adatnak vissza

Nyílt levél

T. Vulpe polgármester urhoz.

II.

Polgármester ur!

Említettem előző soraimban, hogy Szászváros fellendítéséhez és a pusztulás folyamatának megállításához „bernádyzmus“ szükségeltetik.

Ki kell fejtenem, hogy mit értek ezalatt. Marosvásárhely kulturális és anyagi felvirágzása késlekedésének a kedvező központi fekvése dacára is, az volt az oka, hogy a város nem tudott a szükséges beruházások anyagi forrásaihoz hozzájutni. Terv, terv után, hiába szaporította a városi levéltár poros aktatömegeit, mert nem volt aki felfedező utra kerekedjék, hogy pénz után szimatoljon s bankóval telt táskájával a képviselő testület elébe álljon, hogy büszkén kivágja a civiseknek: na urak most már beaszfaltozhatjuk akár a közlegelőket is! De akadt ott egy elszánt, jószimatu, mindenütt benfentes patikárius, aki nyakába vette a világot és addig — ment-mendegélt mig forrt a pénz, — mint a Bodor kutja — a város pénztárába. A pénz, a tőke csak akkor nyitja meg a maga raffinált závarait, ha szakadatlan dörömböléssel bebocsátást követelünk ki a legexkluzívabb, de mégis legkevésbé válogató hatalomnak páncél váraiba. S ha akad ügyes ember, ki a maga igazában fánatikusan hiszen, hogy van mire és van miért pénz-őfelségének kivonulni a maga borzalmasan nagyszerű kéjlakából egy kis vidéki városkába, akkor már hozzá lehet fogni a jó vidéki bóbiskolásos édes álmainak realis átgondolásához. Bernády addig nyargalt, zakatolt, mig a tőke figyelmét Marosvásárhelyre irányította és a kis vidéki várost, a régi Magyarország legjobban, legrohamosabban fejlődő vidéki városává varázsolhatta.

Csakis egyedül az ő vasakarátának köszönheti Marosvásárhely, hogy ma olyan forgalmas, olyan gyönyörű Metropolis a Székelyföldnek.

Ez a nemes, közcélú kijárás: ez a „bernádyzmus“. Kibeszélni még a ptyókát is a földből és a hernyót is a gubóból: ez a mi rajtunk is segít.

Tehát a tőkéért tessék a nyakába venni a világot, Polgármester ur!

Hivja fel a figyelmét a vállalkozó kedvnek arra, hogy mi minden haszon fog dőlni a tőke feneketlen zsákjába erről a szűz talajról, ha itt elhelyezkedik. Biztosíték is van annyi, hogy ebben a tekintetben, a földgázás zónák

kivételével, egyetlen erdélyi város sem előzi meg városkánkat.

Házilag is elkészíthető ugyan a villamosmű kibővítése és a vízi energia felfogása és kisdud hasznosítása. De ne áporodjunk meg a házilag való tokonyálás egyetlen lehetőségével mellett mert a mi vizierőink sokkal nagyobb ipusztériára hasznosíthatók, — mint amit elérhetünk házilag eszközölt kirpácsolás cölöpépítményeivel. Ezekkel a cölöpözésekkel nem sokra megyünk, legfennebb egy pár ezer bakkancsal többet fognak Szászvároson egybeszerkeszteni. A nagyszerű energia forrás: nagyobb dolgokra és számottevő ipusztériára predesztinálja városunkat.

Már most az a kérdés: rendelkezünk-e szabad biztosítékokkal?

Sajnos, csak kötött biztosítékokkal rendelkezünk. De éppen az az egész városfejlesztés Kolombus-tojása, hogy ezt az egyszerű találós kérdést megfejtse a Polgármester ur!

A megfejtés titka: megint csak a bernádyzmus! Addig kopogtasson a miniszteri párnázott ajtókon, mig erdeink hasznosításában szabad kézzel dolgozhatunk, vagy amig azokat az idegen tőke biztosítékaiul leköthetjük.

Csak egy kis sétabot gyár létesülhessen Szászvároson, olyan bár, amilyent nemrégiben meglepődve szemlélttem egy jobbacska Szamos-menti faluban, Bethlenben, akkor meg van törve a százados átok s csüstül fog hullani az áldás, gyönyörű lapájainkon gyárkémények egész erdeje fog füstölögni. Nekem valóságos mániám, hogy az elhagyott, üres, hajlított-butor gyárba feltétlenül be kell rendezni egy sétabot gyárat, — pedig soha életemben nem volt pálcá, vagy bot a kezemben.

Hát hogy lehet ott üresen nézni azt a hatalmas ipusztériára hasznosítható elhagyott gyártelepet? Ha a szék, lóca, asztal nem megy: egész bizonyosan megyen a luxus céljait szolgáló fás mesterség. Ha a ruzs és a puder, ma nagyszerű üzlet, tessék a vállalkozó szellemű tőke figyelmét felhívni a luxust szolgáló botos mesterségre. Van az erdeinken annyi geszt- és tölgyfaág, hogy korzozhatnak és pipiskedhetnek akár az egész Romániában a mi sétabotjainkkal és napernyő nyeleinkkel az elegáns világ gálái.

A villanyosmű hallaszthatatlan kibővítésével: villanyvilágítással elláthatjuk a közeli módos falvakat is. Az nem igaz, hogy a falusi embert nem lehet

a petróleum lámpáról leszoktatni. Tessék csak egyetlen házba bevezetni pl. Perkászon a villanyt: egy-két hónap mulva a falu háromnegyed része még az istállókból is kifogja dobni a petróleumos ócskaságot. Befektetés kell csak hozzá és a siker, a haszon feltétlenül bizonyos.

Polgármester ur!

E sorok írója egy kicsit konyit a művészethez, illetve a művészettörténethez s az aesztetikához. Hát ez a végleges kiizzadásból meg megmentett konyitás, nem logikátlanul és rapszódikusan kerül a városfejlesztés ügye mellé. E sorok írója, (mert nem itt vágták el a köldökét), mikor először látta Szászváros gyönyörű vidékét, a páratlan szépségű kenyérmezőt és ennek gyönyörű tarajos hegyek által körített panorámáját, elbűvölten állt meg a Szépségnek ígöző valósága előtt. Olyan gyönyörű pirkadatott, naplementét, lágy tömésű ködfátyolos őszi délutánokat, minőket itt csodált meg, még Nagybánán sem igen látott.

Már most mi következik ebből a — prózai városfejlesztési nyüszködéshez sehogy sem illő — lirizálásból?

Polgármester ur!

Szászvárosra a jó Isten azért rakott reá két kezével annyi szépséget, hogy ezt is értékesítse, ha nem akarja a romok romantikájának fü és moha lepte szépségeit is mihamarább magára öltetni. Hát nem lehet-e itten egy kis áldozattal egy művész telepet létesíteni? Pl. a Sétatér s a Naszta villa közötti kishegyi részen, nem lehet egy festőiskolát berendezni és elhelyezni.

Mi szükséges ehhez? Csak egy kis akarat és áldozat. Két tanári villa és egy iskolai műterem. Nagybáná ma azért fogalom a festőművészetben, mert a város felismerte természeti szépségeinek a művészet céljaira hasznosítható előnyét és a város a maga költségén egy pár épületet, villát építtetett az arrafelé kóválygó piktorok részére s ma fogalmat jelentő érték a város neve a művészet történetében. Természetesen ez a hirnév indirekt haszonnal jár, de nagy idegen forgalmát, látogatottságát, rengeteg nyaraló villát: számító okosságának köszönheti a város, mert a kösziklái, ligeteit az egész országban ismertté tette a piktorokkal, egyszóval: az értéktelen „köveket kenyerekévé változtatta.“

A román piktura Erdélyben még nem tudott olyan otthonra lelni, mint a nagybánai magyar piktura.

Szászváros nem tudna hajlékot adni a fedél nélküli román pikturának?

Csak a Polgármester urtól függ, hogy a miniszterium segélyezését erre a célra megkaphassa városunk. Hogy mit fog lendíteni kis városkánkon egy ilyen művész kolónia, ahhoz nem szükséges fantázia!

Polgármester ur!

Ezek nem szakszerű javaslatok, de kivihető eszmék, csak legény kell a gátra!

És ha most Polgármester ur utra kerekedik, hogy városunk érdekében mindent megmozgasson, eljön az idő mikor boldogan fogja szemlélni, hogy megindult és pezsg az élet vidám kedvvel a haldoklásra ítélt Szászvároson, mert meg tudott cselekedni két csudálatos dolgot, hogy kell a közért egy órából kettőt csinálni s mint kell a földből a pityókát is kibeszélni!

G. F.

A jóságos Amerika

megint egy boldogító maszlagot dobott a világpolitika szennyves vizébe: a Kellog-féle békepaktumot. Ugyanaz az Egyesült Államok, amely büszkén dicsekszik, hogy az ő beavatkozása folytatta el a világháborút, (vérbe!) ugyanaz az Egyesült Államok, amely gazdasági fölényével és pihenségével boldogította az emberiséget a Wilson pontok maszlagával, a népek önrendelkezési jogával, ugyanaz az Egyesült Államok most megint simogat egyet a kehes Európán és átküldi Frank B. Kellog államtitkárt a békepaktummal.

Mi, akik nemcsak az újságokból, hanem mindennapunk könnyfátyolos szomorúságából kinnal kapartuk ki a tapasztalatot, hogy ne higyjünk ígéreteknek, — mi kétkedve, de felfigyelünk: „hátha most igazán sikerül elsimítani a világháború okozta iszonyu elvadultságát a népeknek egymástól.”

Ne gondolkozzunk bele a paktum részleteibe, nem az egyenes gondolkodásu agyának, hanem angolna simaságu diplomaták tekervényes gondolatmenetéhez illik. Ellenben érdekes szénézni ezeken a beteg embermilliókon, hogy amig fontoskodva, gyerekesen naiv formalitásokkal szerződésileg akarják a világbékét biztosítani, mi minden büzlik, mondjuk csak az európai politika szennyeladójában.

Az Egyesült Államokban nemrég szavazták meg a hadiflotta számának emelését. Franciaország, amely mint egy ijedt macska prüsszül Németország felé, Lengyelországgal egyetemben fenyegetődzik, hogy fegyverrel akadályozza meg a germán néptest összeolvadását, Ausztria—Németország egyesülését! Tehát egy oly ország szívében irták alá az apostoli szándéku diplomaták az egyezséget, amely ország az egyre halványuló gloria fényét mértéktelen fegyverkezéssel igyekszik újra a régi ragyogásba hozni. És aláírta elsőnek ezt a kedvezményt a még letiportságában is pompásan imponáló Németország, az a Németország, amelynek rajnamenti kanaanján francia katonák tanyáznak, vöröspoztóként ingerelve a türelmes óriást.

A kapitálista Amerika az eladósodott s előtte hasoncsuszó Európával kedve szerint játszik. A Kellog-féle békepaktum csak értéktelen kamata az Európából Amerikába özönlött aranyának, melynek célravezető sikerében sem a paktum megteremtői, sem aláírói nem biznak. Egy gazdasági világháború folyik, melynek

áldozatai egyformán a győzők és legyőzöttek, s amig ebben a gazdasági válságban uszik Európa, addig hiába sóhajtozzuk a békét s addig problematikus valami — az örökbéke kérdése is.

Az egész paktum egy üdvölvéshez hasonló, avagy egy Angheliescu-féle bombasztikus hatású jóindulatu ígérethez: durran egyet, — ez mulik, füstöl nagyon, a füst elszáll, de viszsamarad egy kiábrándító, undorító bűz. — Puskaporfűst — a gyűlölet szaga.

Sokkal több erkölcsi eredményt jelent a világbéke szempontjából minden tehetetlen Népszövetségnél és paktumnál az Anyák Világszövetsége, egy nemzetközi orvoskongresszus, a zenei, irodalmi kulturák sovinizmuson felül emelkedő összeölekezése. És talán nem túl vakmerő a jóslat, hogy ahogy a Szellem váltotta meg krízisében az emberiséget, úgy most is a Szellem fogja meghozni a világbékét, a materializmus szájhabszó, uszító ösztökélése dacára!

Sz. S.

Hm...

Min dazon gondolkodom, irjak, ne irjak a Kaszinó kerti ünnepélyéről? De sokkal jobban szeretem a fajtámat, semhogy azt a sok jót és sok rosszat, amit ott tapasztaltam, begyembe visszatartsam, először mert attól félek, hogyha begyembe tartogatom, szétpukkanok, másodsor mert a sok dicséret, ami kijár, talán ösztönözni fogja azokat, akik erre nem voltak érdemesek. A sok rossz legyen pedig okulás céljából megörökítve, utóljára pedig a Kaszinó agyoncsigázott igazgatójának és vigalmi bizottságának vélek szolgálatot tenni azáltal, hogy megspórolom nekik egy frázistól csepegő köszönő nyilatkozat megszerkesztését.

Mielőtt lelkemet kiönteném, egy hatalmas tévedést akarok rektifikálni. A kupléeneklők, mikor Alphát kiénekeltek nagy diadalmasan, Faragó igazgató vállára ütögettek, jelezvén, hogy a nagy nyilvánosság előtt leleplezték a titkot, Alpha nem más, mint Faragó gyógyszerész ur. Nem tagadom, szeretnék Faragó egészséges bőrben lenni, de sajnos, közötttem és Faragó között vagy 50 kiló különbség van és noha a Kaszinó igazgatójának jól esik, hogy Alphával összetévesztik, de bármilyen hiu legyen is ökelme, Alpha marad tovább is szerkesztői titok, a kupléenekesek pedig Alphát illetőleg hatalmasan tévedtek.

Akerti ünnepély egy alaphibája, hogy szép, de hideg idő volt, ez a körülmény bizony eléggé lehűtötte a kedélyeket. Ezért azonban a rendezőket felelősségre vonni nem lehet és reméljük, hogy Réthy tanító ur fejében jövőre hamarabb pattan ki a szikra, (mert ő volt az iniciátorja a kerti festívalnak) úgy kb. husvét táján, hogy aztán augusztusban realizálódjék.

Réthy szikrájától lángot fogott a vigalmi bizottság gyorsan felfogó agya is, és egy szívvel, egy lélekkel rohantak a rendezés keserves utvesztőibe. Léven a Kaszinó az itt élő összmagyarságnak egyetlen kulturintézménye, a vigalmi bizottság egész helyesen a már szervezett alakulatokkal kívánta a rendezés nehéz munkáját megosztani, jelezni akarva ezáltal, hogy a Kaszinó az összmagyarságé, érte dolgozni erkölcsi kötelessége minden magyarnak. És jól számított. A ref. nőegylet ugyancsak kivette részét a rendezésből. Élükön Csűrösné elnöknővel a legjava munkálkodott a siker érdekében. Kit dicsérjünk, midőn mind ott voltak, adományokért végig koldulták a várost, nemesszívű adakozóktól gyűjtöttek össze minden lehetőt,

sokszor az elutasítással járó megalázkodást zsebre vágva, de ernyedetlenül munkálkodtak a cél érdekében.

Kit dicsérjünk? Az izraelita nőegyletet, a mely a legnagyobb készséggel és örömmel vállalt részt a rendezésben, Goldmanné elnöknőt, Nussbaumné alelnöknőt, Jungernét kedves leányaival, akik a hűvös idő dacára áldozatkészen árulgatták a trafikot, confetti és tombola-jegyeket, Goldmann tatát, aki e sátornál cupringeri szerepet töltött be, és minden áron nagy tüzleteket kívánt lebonyolítani a Kaszinó javára? Hát elegendő-e a dicséret azon négy hölgynek, akik serényen fagyoskodtak a Büffé sátorban, amely sátor éppen Berivoyné, Borzáné, dr. Dózsáné és Kozákné közreműködése folytán nyert előkelő színezetet? Még a legjobban járt Meggyesy, aki a fleckensütésnél melegedhetett. Az igaz, nem volt illő a fleckensátor hölgyeit az utolsó pillanatban előráncigálni, de hogy mégis odaálltak, ez volt az igazán nemes gesztus. Vajjon ki, mi ösztökélte Benkő Lajosnét arra, hogy drága idejét feláldozza, hogy a tombola tárgyakat hurcolgassa jobbra-balra, amig elhelyezést találtak, mi ösztökélte Sinka Gyulánét, hogy éjfélutánig egy jégbehűtött sörshordón csücsüljön és mig ujjai majd megdermedtek a hidegtől, minden pohár sörhöz egy kedves bókot mellékeljen, amitől az embernek hirtelen melege lett és annál inkább itta a hideg sört, hát ki kívánta, hogy a Réthy familia a borsátorból mint a legutolsók távozzanak, sajátkezűleg hurcoljanak minden érték tárgyat reggel 4-kor a pincébe, ne hogy elkallódjanak?

És a többiek, mind, mind, hölgyek, férfiak, talán azért a méztől csepegő hálaokiratért, amit az igazgatóság küldeni fog, azért dolgoztak? Há — mintha látnám Hegedűs mestert, aki két inasával pont három napig dolgozott ingyen és akinek a külömben mindig figyelmes, udvarias Kaszinó igazgatója valahogy elfelejtette áldozatkészségét ott a helyszínen megköszönni, mintha látnám, mint olvassa figyelmesen a köszönő iratot, azt szépen összehajtogatja, pontosan négyrét, zsebre csusztatja és jobb kezével energikusan legyinti hátrafelé, ami nála azt jelenti, hogy szóra sem érdemes.

Nem, kérem, nem ezért dolgoztak. Hanem egy magas és magasztos célért, kötelességérzetből a fajuk iránt, az intézmény iránt és ez a kötelességérzés emeli őket a rendezőket mind, apraját-nagyját azon magas piedesztálra, ahová az irigy kritika koszos hullámai még sarkukat sem éri fel, amely piedesztálra való jutáshoz egy bizonyos magasabb fokú intelligencia szükségeltetik és megértése annak, hogy bár különbözőképen imádkozunk de együvé tartozunk.

Értsétek meg, Ti rendezők és nem rendezők, ez az elismerés és a tudat, kulturintézményeinkért dolgozni tudni, többet ér, mint bármiféle pecsétes okirat.

Az erkölcsi siker nem abban nyilvánul meg, hogy sokan voltak, hanem abban, hogy együtt voltak mind és ehhez gratulálunk a Kaszinó igazgatóságának és vigalmi bizottságának.

ALPHA.

— Nincs több adóhalasztás. A pénzügyminiszterium rendeletet bocsátott ki az összes adóhivatalokhoz, amelyben közli, hogy a kincstár a be nem fizetett múlt évi adókra nem engedélyez több halasztást. Ebben az évben csak a legkivételesebb esetben, a miniszterium speciális engedélyével adnak haladékot.

Panasz a közönség köréből.

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

Bár csak ismétlésbe bocsátkozom, mikor a járdán garázdálkodó biciklizők ellen írásomnak b. lapjában megint helyet kérek, de engedtessek meg nekem, hogy ezúttal a gyermek biciklizők ellen emeljem panaszom.

Amióta az első gyöngeszivű apa engedve porontya kérésének, az első gyermek-kerékpárt megvette, azóta nagyon elszaporodtak a járdá bicikliző Balánkái. Vagy hangtalanul surrannak el a gyanútlanul sétálók mellett, vagy utánozva a legkülönbözőbb autótülköket, teszik idegsokkossá a gyöngébb idegzetűeket.

A napokban egy ilyen édes kis fiucska a kapun gyanútlanul kilépő rokkant barátomat ütötte el hajszálhiján a főtéren. Ha az összeütközés megtörtént volna, barátom betegségénél fogva ma már bizonyára vagy még rokkantabb, vagy esetleg egy halálozási hírral lenne e lap hír-rovata gazdagabb. Az sincs azonban kizárva, hogy a bicikliző huzta volna a rövidebbet, mert szerencsétlenség esetén felháborodásomban bizonyára ketté törtem volna fején jó tölgyfabotom.

Miután lehetetlenség, hogy a rendőrszem észre ne vegye az órákhosszat le-fel száguldó rakoncátlan kölyköket, egészen természetes, hogy a felelősség teljes sullyal a rendőrséget érné szerencsétlenség esetén. — Egy kis szigorral sok kellemetlenség volna elkerülhető.

Egy sétáló.

— **Helyszüke miatt Alpha cikke** „Pillanat felvételek a kerti ünnepélyről” a jövő számban jelenik meg.

HIREK.

Elvek és meggyőződések,

baráti és párthűség, tisztesség és becsület pörköldik azon a tüzön, melyet a pénz-mindenhatósága táplál s melyet a politika lobbantott lánggra. Nagy körültekintéssel, ravasz fondorlatokkal a kulisszák mögött elkecseregetett harc folyik egy helybeli pénzintézet részvénytöbbségeért. Két politikai párt küzd, orozva támadt az egyik, elkecseregetten védekezik a másik. Tudatában van mindkettő annak, hogy milyen hatalmas jelent a mai materiálista világban egy jól szituált banknak a részvénytöbbsége, s hogy mit jelent a bank elvesztése az eddigi részvényeseknek — a jövőt illetően.

A támadó fél fegyvere a pénz és a politikai pressio, a megtámadotté az elvekhez s a tradíciókhoz való szigorú ragaszkodás, a vezért megillető hűség, a párt érdekében hosszú időn keresztül tett megbecsülhetetlen szolgálat. Egyenlőtlen fegyverek a mai anyagi világban. A roham első etapja nem várt sikerrel járt a támadókra nézve. A nagy halak bekapták a csalétket s most folyik a kis emberek megdolgozása. Itt úgy látszik nem várt meglepetések érték a támadókat. A kis halak csökönyösebbek. Hogy etikai szempontból e, vagy egy nagyobb haszon reményében ilyenek, kérdés tárgyát képezheti. A harc kimenetele mindenestre érdekes lesz. Tükkörképet fog nyújtani a Ma embereiről. Meg fogja mutatni, hogy mi erősebb ma a közfelfogásban. Az elvekhez, a tradíciókhoz, a személyhez, az egykor bálványozott vezérhez való ragaszkodás-e, vagy a pénz, ami szétmálik, elfogy s ami bár szépen dagasztja a zsebet, de lehetetlen, hogy ke-

serü izt ne hegyjon a szájban s lehetetlen hogy ne késztesse pirulásra. Nem fog azonban az sem különösebb feltűnést okozni, ha a pirulás elmarad. Ma a pénznek nincs szaga s az emberekben kevesebb a morális érzék.

—b—

— **Kinevezések.** A „Szászvárosi Takarékpénztár Rt.” igazgatósága Makkay József, Forray György, Kuzskó Erzsébet tisztviselőket értékes és hűséges szolgálataik elismerésül cégjegyzőkké nevezte ki. — Nevezettek cégjegyzési jogosultságát a törvényszék is bejegyezte.

— **Uj kántor-tanító.** A róm. kath. egyházközség több pályázó közül Havadtöy Imre volt hosszafalusi kántor-tanítót választotta meg a helybeli róm. kath. elemi iskola tanítójává s egyben a kántori teendők ellátásával is megbizta. Az új kántor állását már el is foglalta.

— **Eljegyzés.** Kardos Babát eljegyezte Milos Elemér, Déva. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A szászvárosi Magyar Kaszinó igazgatósága** mindazon hölgyeknek és uraknak, akik a szept. hó 2-ik kerti mulatság alkalmával annak rendezésében közreműködtek és segítettek, egyelőre ezuton is hálás köszönetét nyilváníttja.

— **Összedülés fenyegeti a gyulafehérvári koronázási templomot.** A kultuszminiszter egy millió leut utalt ki a gyulafehérvári koronázási templom reparálására. Öt éve sincs annak, hogy ezt a templomot óriási költséggel megépítették s ma az összedülés fenyegeti. Így megy ez a panamák világában.

VIDÉKI

Előfizetőinket tisztelettel kérjük, hogy esedékessé vált előfizetési díjaikat a „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.” címére postafordultával beküldeni sziveskedjenek.

Tisztelettel: a KIADÓHIVATAL.

— **„Astra” mozgószínház.** Vasárnap délután 5 és este 9 órakor kerül bemutatásra „LYA” című 9 felvonásos elsőrangú szalon-dráma, a legjobb román filmszínészek közreműködésével. Elegáns, pazar, honi felvételek! Tessék megnézni!

— **Uj elektro-therápiai és kozmetikai műintézet.** Ama szükre szabott korlátok dacára, melyet a villamos nappali áramnak a hiánya itt kínai falként állít, minden más városban már régen természetesnek tartott intézménynek és vállalkozásnak utjában, akadnak mégis emberek, kik megküzdve a külső nehézségekkel, nem félve az anyagi befektetéstől, igyekeznek a mai modern kor felszínén megmaradni s embertársaiknak megadni oly lehetőségeket különösen orvosi téren, melyek nélkül a mai modern gyógyászat el sem képzelhető. Így teremtette meg dr. Tartler Vilmos teljesen modern laboratóriumát, felszerelve azt mindazon készülékekkel, melyek nélkül ma az ízületi, rheumatikus, köszvényes, ischiasos etc. megbetegedések gyógyítása el sem képzelhető. Ma az orvosi tudományban mind nagyobb tért hódít a legkülönbözőbb betegségeknek az elektromossággal való gyógykezelése, mely a legtöbb esetben frappáns eredményt mutat fel. A különböző vibrációk eredésségét különösen a különböző téren pótolhatatlan segédeszközei a modern testápolásnak. Dr. Tartler tanulmányutján hosszasan tanulmányozta nagy városok hasonló berendezésű intézményeit, melyeknek mintájára nyílt meg a napokban dr. Tartler főtéri rendelőjében ez a hasznos intézmény.

— **Az utódállamok orvosi statisztikája.** Az egyik orvosi szaklap statisztikát állított föl az utódállamokbeli orvosok számáról. Eszerint Jugoszláviában 12 millió lakosra 2100 orvos, vagyis minden 5200 lakosra egy orvos esik. Romániának 16 millió lakosa van és minden 5300 lakosra jut három orvos. Lengyelországban 7 millió lakosnak van 2200 orvosa, vagyis 3200 lakosonként egy orvos. Csehszlovákiában 13 millió lakosra 6800 orvos jut, azaz 1970 lakosonként egy orvos. Magyarországon 8 millió lakosra 5400 és mineen 1480 lakosra egy orvos jut. A legjobbak a viszonyok Ausztriában, ahol 6 és félmillió lakosra jut 7300 orvos, tehát 900 lakosonként egy orvos.

— **Kétszázézer dollár alapítvány a nátha gyógyítására.** A Chemical Fondation 200.000 dolláros alapítványt létesített a nátha keletkezési okának fontos megállapítására és egy olyan gyógyszer feltalálására, amellyel gyökeresen gyógyítható. A kísérletezésben szakorvosok, bakteriologusok, vegyészek és biokémikusok vesznek részt.

— **A Kaszinó kerti mulatságán** egy ezüst zománcozott karperec találtatott. Igazolt tulajdonosnője átveheti hétköznapi délelőtt a szerkesztőségben. Takarékpénztár épületében.

— **Villámcsapás, amely egy egész családot tesz tönkre.** Batrina községben a napokban nagy vihar volt. A vihar alkalmával az egyik villám Costea György csürjébe csapott. Szerencsétlenségére az eső azonnal elállt s a csür hatalmas lángokkal égett, úgy, hogy az egész huza, zab, rozs, eke, szekér és más mezőgazdasági felszerelés, mintegy százezer leu értékben. A csapás annál nagyobb, mivel a szegény gazdálkodónak mindene elpusztult.

— **A házába csalta a sógorát, hogy fejszével fejbevéghassa.** Popescu Pável puji lakos hosszabb idő óta ellenséges viszonyban élt sógorával, Ciora Józseffel. Vasárnap délután a két haragos a korcsmában újra összetalálkozott s ivás közben látszólag kibékültek. De csak látszólag, mert Popescu a kibékülés leple alatt bűnös tervet eszelt ki Amikor látta, hogy sógora már jól beszélt, magához csalta a lakására s ott fejszével úgy vágta fejbe a szerencsétlen embert, hogy az rögtön eszméletlenül bukkott a földre. Egyik arra járó községbeli legény, aki a nyitott ablakon át látta az esetet, azonnal értesítette a csendőrséget, amely Popescut nyomban tartóztatta. Ciorát súlyos sérülésével a kórházba szállították. Állapota válságos.

— **Aki úgy érezte, hogy fel kell akasztani magát.** A napokban Felkenyér községben egy Miviu Traian nevezetű 31 éves gazdálkodó felakasztotta magát. A községben az a hír járja, hogy a fiatalember halála előtt nagyon soknak hangoztatta, hogy érzi, halála nem lesz természetes, mert sokszor olyan érzései vannak, hogy felakasztja magát. Úgy látszik, érzései nem csaltak.

— **Megyei hírek mogyoróhéjban.** A Hátszeg melletti Stej községben Jakab Kálmán kocsmárost kirabolták. A kár 15000 leu körül van. — Berthelot volt Alsófarkadin községben Andresan Ioan gazdálkodónál tűz ütött ki, amely rengeteg búzát, rozsot és mezőgazdasági felszerelést emésztett meg. A kár ötvenezer lei körül van. — A dévai törvényszék a napokban ítélkezett Botici Péter petrozényi gazdálkodó felett, aki feleségét kicsalva az erdőbe, egy dróttal megfojtotta, mivel a nő szülei nem akarták vagyoniuk egy részét rája iratni. Az elvetemült férj 15 évet kapott. — Herepe községben állítólag régi római várat fedeztek fel.

— **Fürdőrend.** A helybeli kádfürdő minden pénteken, szombaton egész nap és vasárnap délelőtt nyitva van.

— **Romániában az utolsó békeév óta 54-szeres lett a drágaság.** Ma július—aug. hónapokra vonatkozólag megjelent a drágasági index. Az 1916-os év árához viszonyítva az élelmiszer ötvennégyyszeresen, az öltözeti cikkek hetvenszeresen, a másfajta áruk harminchétszeresen drágultak, tehát az átlagos áremelkedés a békebeli árakhoz viszonyítva ötvennégyyszeres. Augusztus hónapban az általános emelkedés egy százalékos.

Sportszerű testápolás.

A ókor népei testápolásuk közben, amelyre már ők is igen nagy gondot fordítottak, még nem használhattak szappant, mert nem ismerték még. Meleg és hideg fürdők pótolták a szappan használatát. Ezekhez járultak aztán nagyon erős, esetleg homokkal való dörzsölések. A kezelésnek ez a módja nagyon hasznára volt a bőrfelület vérkeringésének a megújulására és egyben lehetetlenné tette a bőrsejteknek azt a károsodását, ami a szappan használatánál nincs kizárva. Mert a szappan használata nemcsak piszokréteget, hanem a mélyebben fekvő bőrreteg egy részét is leviheti és ezzel jelentékenyen csökkent a bőrnek a piszokkal és a baktérium csiráival szemben való ellenálló erejét.

Tornagyakorlataik előtt a régi görögök olajjal kenték be a testüket, hogy rugalmassá tegyék és megóvják a hideg ellen. Ez az olajréteg a küzdőtér porával és a verejtékkel egyetemben vastag réteget alkottak, amelyet később erős levakarással távolítottak el. Ehhez járult aztán a fürdő és ezt követően a test bekenése, hogy az alaposan megtisztult bőrfelület újra megkapja az óvó réteget. Ehhez aztán már aligha használhattak olajat, mert hiszen nemcsak a testüket, hanem a ruhájukat is bepiszkolták volna. De minthogy a bekenés mégis szokásos volt, a nagyon kényes és pedáns görögök, hogy ezeket a következményeket elkerüljék, bizonyosan olyasmivel kenekedtek, amiben nem volt zsiradék. Erre a célra valószínűleg vízben oldható pasztát használtak, amely viaszból és ammoniak-sóból készült.

A masszázsnál is olajjal kenték be a görögök a testüket. Az izomzat megdolgozásához szintén némi olajat használtak, amelyet azonban később letöröltek.

A mai kor sportemberei is olajjal vagy zsiradékkal ápolják a bőrt. Nagy általánosságban erre csak igen különleges esetekben kerül sor. Ha a napsugár és a fény tulerős módon éri a bőr felületét, akkor olajjal, a hegyekben pedig glicserkenőccsel védekeznek ellene. Uszók, akiknek hosszú ideig kell a hideg vízben tartózkodniuk, vastag zsiradék-réteggel vonják be az egész testüket. A régi görögöknél gyakorlatban volt olajkenés, a mai sportembereknél ugyan nem szokások, de azért sok tekintetben utánpótlásra való a klasszikus példa, különösen ha a ledörgölés finom homokporral történik. Ez nagyon jó szolgálatokat tehet nekik. Minél több hámlik ugyanis ez a megoldozás folytán a felbőr külső részeiből, annál inkább lesznek a mélyebben fekvő rétegek a megújulásra kénytelenek. A testet így állandóan olyan réteg fogja borítani, amely a friss fiatal bőr minden előnyös tulajdonságát mutatja föl. Ragyogni fog mint az ekevas, amely használat közben hozzádörgölődik a rőghöz és ennélfogva állandóan acélfényben tündöklök.

Az ilyen bőr nemcsak szép, hanem jó

munkát végez a test számára. A ledörgölés kitiríti és újra megtölti a bőredényeket. A faggyu és verejtékmirigyek nyílásaiból csak a legfelső már oszlásban levő váladékok távolodnak el: mélyebben való zsirtalanodás, ami már nem kívánatos, nem következhetik be.

Minthogy a ledörgölésre való finom homok nem áll mindenütt és mindehol rendelkezésre, sikerrel használható a jó frottirkendő, vagy kefe is. Mindenesetre a legtermészetesebb módon indul meg vele az anyagcsere a bőr felületén. A bőr nem veszti el azt a képességét, hogy szabályozóan hasson a legkülönbözőbb hőmérsékletekben is, hogy megóvhasson a meghűlések ellen. Ezenfelül azonban szolgálja az anyagcserét és fokozza a sportikus teljesítőképességét.

A bőrnek szabályos és gondos ápolása nagyon sokat jelent a sport minden ágát űzők számára és nem kevésbé fontos, mint az izmok munkája. Ebben is példát vehetni a régi görögöktől, ha az újabb idők tapasztalatai és a megváltozott viszonyok némi eltérést is tesznek szükségessé.

Cenzurat de: V. Ivăşcoiu, secretar de plasă.

Pécskai tészta- és kenyérliszt LOBSTEIN cégnél olcsó árban kapható. 24 1—3

Őszi és téli DIVATLAPOK kaphatók a Szászvárosi Könyvnyomda Rt. könyv- és papirkereskedésében.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy modernül berendezett

Kelmefestő műhelyemet

Kertész-utca 4. szám alól, Str. Cloşca (Zevoj) 19. szám alá, Titu-féle házba helyeztem át. A n. é. közönség szives pártfogását továbbra is kérve, vagyok kiváló tisztelettel:

Hermetzi Károly

kelmefestő. 23 1—3

Laboratorium Dr. WILHELM TARTLER
Orăştie, Piaţa Reg. Maria No. 6.
Neu modernst eingerichtet für Elektrotherapie, Diathermie, Kosmetik (Vapofor) 27
u. Vibrations Massage. 1—3

Egy kútszivattyú eladó Wagner Gusztávnál. 28 1—3

Vonatok érkezése és indulása.

Tövis felől érkezik:	Piski felé indul:
243 sz. Személyvonat 129	133 órákor
239 " " " 812	816 "
241 " " " 1751	1754 "
21 " Gyors " 945	946 "
5 " Express " 209	210 "

Piski felől érkezik:	Tövis felé indul:
244 sz. Személyvonat 348	350 órákor
240 " " " 1102	1106 "
242 " " " 1937	1940 "
6 " Express " 439	440 "
22 " Gyors " 2108	2110 "

Munkásvonatok.

Piski felől érkezik:	Alkenyérig indul:
Munkásvonat 501	502 órákor
" 1720	1721 "

Alkenyérrel érkezik:	Piskiig indul:
Munkásvonat 610	611 órákor
" 1901	1902 "

Autóbuszok 25 perccel vonatérkezés előtt indulnak az összes vonatokhoz, a munkásvonatok kivételével.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy **kocsifényező** és

kárpitos műhelyemet

a Jüttner-féle házban (Strada Mihai Viteazul Nr. 49.) megnyitottam. — Elvállalok matrac, szőnyeg, rolló stb. készítést valamint autó- és kocsipárnázást és fényezést. — A n. é. közönség szives támogatását kérve, maradok kiváló tisztelettel

György János

kárpitos- és fényező - mester.

21 3—3

Nincs a megyében napilap,

s így a megyei vonatkozású eseményeket, személyi és egyéb híreket, rendeleteket s üzleti vonatkozású hirdetéseket

csak a megyében megjelenő ujságokból olvashatja.

Rendelje meg a 16 év óta fennálló s a megye minden részébe járó

„Szászváros és Vidéké”-t

Előfizetési ára: Egész évre 240, félévre 120, negyed évre 60 leu. Hirdetési olcsók!